# INITIATIEFVOORSTEL KRINGLOOPWINKELS

| | |
|---|---|
| **Zaaknummer:** | 0000795943 |
| **Onderwerp:** | Initiatiefvoorstel verruiming vestigingsmogelijkheden ideële kringloopwinkels |
| **Datum raadsvergadering:** | 9 juli 2024 |
| **Programma:** | 0. Bestuur en ondersteuning |

## Publiekssamenvatting

Op 8 november 2023 heeft de raad de Retailvisie Dijk en Waard 2023 vastgesteld. De paragraaf met beleid voor kringloopwinkels en circulaire ambachtscentra is via een amendement geschrapt uit de Retailvisie. De reden daarvoor is de Retailvisie volgens de raad te weinig ruimte bood voor de vestiging van kringloopwinkels en circulaire ambachtscentra.

De raad heeft er vervolgens voor gekozen om het beleid voor kringloopwinkels zelf uit te werken in de vorm van een initiatiefvoorstel. Er is een werkgroep van raadsleden gevormd om dit initiatiefvoorstel op te stellen. Het initiatiefvoorstel is vervolgens aan het college en de raad aangeboden. Het college kan zijn wensen en bedenkingen kenbaar maken. De raad wordt daarna gevraagd een besluit te nemen over dit voorstel. Dit is een primeur voor Dijk en Waard: een afvaardiging van de raad heeft samen met ondersteuning vanuit de ambtelijke organisatie zelf een initiatiefvoorstel opgesteld en voorgelegd aan de raad

De raad heeft in oktober 2023 al besloten om het onderzoek naar de realisatie van een circulair ambachtscentrum te koppelen aan het Grondstoffenbeleidsplan 2024-2027. Daarom richt dit initiatiefvoorstel richt zich alleen op de verruiming van het beleid voor kringloopwinkels.

## Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit:

1. Het beleid voor de vestiging van kringloopwinkels in Dijk en Waard vast te stellen conform bijgevoegd raadsbesluit ‘Vestigingsmogelijkheden kringloopwinkels in Dijk en Waard’.
2. Het beleid als addendum toe te voegen aan de reeds vastgestelde Retailvisie Dijk en Waard 2023.
3. Het college opdracht te geven medio 2026 het vastgestelde beleid te evalueren en de raad te informeren over de uitkomst.

## Inleiding

De gemeente Dijk en Waard streeft naar een circulaire economie waarvan kringloopwinkels en circulaire ambachtscentra een belangrijk onderdeel zijn.
De groeiende rol van kringloopwinkels is een belangrijke pijler van duurzaamheid, sociale inclusie en economische ontwikkeling. Kringloopwinkels vervullen niet alleen een commerciële rol, maar hebben ook een essentiële maatschappelijke functie door hergebruik te stimuleren, werkgelegenheid te creëren en goede doelen te ondersteunen. Om deze waardevolle functies te behouden en te bevorderen is een duidelijk en passend beleidskader nodig dat recht doet aan de diversiteit binnen de kringloopsector.
De oorspronkelijke tekst in de Retailvisie Dijk en Waard 2023 ging uit van het principe dat alle detailhandel, waaronder ook alle soorten kringloopwinkels, zich in de centrumgebieden zouden moeten concentreren. Door het aannemen van het amendement heeft de raad aangegeven te willen onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om kringloopwinkels op andere locaties dan de

detailhandelsclusters toe te staan. Bijvoorbeeld meer vestigingsmogelijkheden op bedrijventerreinen.

## Onderzoek

De raadswerkgroep is meerdere keren bij elkaar gekomen en heeft zich laten informeren door diverse partijen, waaronder beleidsambtenaren van de gemeente Dijk en Waard en onderzoeksbureau Sweco.

Er is ook onderzoek gedaan naar het kringloopbeleid van andere gemeenten.
Bij dit onderzoek is gelet op:

- De manier waarop andere gemeenten de ruimte bieden voor de vestiging van kringloopwinkels buiten de detailhandelstructuren, zonder provinciaal beleid te overtreden.
- De manier waarop andere gemeenten precedentwerking voorkomen.

De werkgroep heeft geconcludeerd dat er slechts zeer beperkte speelruimte is om kringloop-winkels buiten de detailhandelstructuren toe te staan. Reeds vastgestelde beleidskaders, zowel provinciaal, regionaal als lokaal geven aan dat uitbreiding en clustering van detailhandel op bedrijventerreinen niet is toegestaan. De werkgroep heeft onderzocht of binnen de vastgestelde kaders speelruimte is een verruiming voor de vestiging van kringloopwinkels mogelijk te maken.

Het kringloopbeleid van de gemeente Amersfoort lijkt een bruikbaar referentiekader. Amersfoort heeft beleid ontwikkeld dat ideële kringloopwinkels, onder bepaalde voorwaarden, op bedrijven-terreinen toelaat. Deze voorwaarden bieden meer ruimte dan de voorwaarden die oorspronkelijk in de Retailvisie Dijk en Waard 2023 waren opgenomen. Zo is bijvoorbeeld de vloeroppervlakte die mag worden gebruikt voor de verkoop van niet-volumineuze goederen verhoogd van 25% naar 30%. Dit percentage wordt gerelateerd aan de **bruto vloer**oppervlakte in plaats van de **winkelvloer**oppervlakte. Dit biedt een verruiming.
De voorwaarde dat de winkeloppervlakte minimaal 500m² moet zijn heeft Amersfoort losgelaten. Daarnaast is de maatschappelijke component als voorwaarde toegevoegd. De kringloopwinkel zonder winstoogmerk moet een maatschappelijke meerwaarde hebben.

## Beoogd effect

De werkgroep is tot de conclusie gekomen dat het mogelijk is om, passend binnen de bestaande beleidskaders, een scherpere definitie voor kringloopwinkels op te nemen. Hierdoor komt er meer ruimte voor de ideële kringloopwinkels op de perifere detailhandelsclusters Beveland en Zuiderdel. De twee bedrijventerreinen bieden ook de benodigde ruimte, bereikbaarheid en laad-/losruimte voor kringloopwinkels met een overwegend volumineus karakter.

## Kader

Wettelijke basis voor dit besluit:

- Omgevingswet
- Gemeentewet
- Provinciaal beleid
- Bestemmingsplannen
- Omgevingsvisie Dijk en Waard
- Reglement van orde voor de raad van Dijk en Waard 2022

## Argumenten per beslispunt

1. Het beleid voor de vestiging van kringloopwinkels in Dijk en Waard vast te stellen conform bijgevoegd raadsbesluit 'Vestigingsmogelijkheden kringloopwinkels in Dijk en Waard'.

Kringloopwinkels worden onderscheiden in drie soorten:

1. **De ideële kringloopwinkel (zonder winstoogmerk)**
   Vaak worden deze winkels geëxploiteerd door een (ideële) stichting of een andere organisatie. Verkoop is hier één van de activiteiten. Belangrijke drijfveren zijn ook het verminderen van de afvalstroom, het doneren van de inkomsten aan goede doelen en het bieden van werkgelegenheid (en daarmee zingeving) aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Goederen in deze winkels worden vaak om niet ingebracht door particulieren.
2. **De commerciële kringloopwinkel**
   Gedreven door een ondernemer die hiermee in zijn bestaan voorziet. De goederen in deze winkels zijn vaak afkomstig uit woningontruimingen.
3. **De commerciële vintagewinkel**
   Gedreven door een ondernemer die hiermee in zijn bestaan voorziet. Goederen (soms uitsluitend kleding, soms uitsluitend meubels en woninginrichting) worden hier vaak verkocht voor een prijs die hoger kan liggen dan die van nieuwe artikelen van bijvoorbeeld Ikea of Zara. De goederen worden soms (al dan niet in consignatie) door particulieren ingebracht, maar vaak bestaat de bedrijfsactiviteit ook uit het opsporen en opkopen van waardevolle goederen.

Het doel van dit initiatiefvoorstel is het verruimen van de vestigingsmogelijkheden voor ideële kringloopwinkel, zonder winstoogmerk (type1). De commerciële kringloopwinkel (type 2) en de commerciële vintagewinkel (type 3) worden als 'recreatieve detailhandel' beschouwd en moeten zich vestigen in de centrumgebieden

De ideële kringloopwinkels die zich willen vestigen op de perifere detailhandelsclusters Beveland en Zuiderdel moeten aan een aantal voorwaarden voldoen die zijn benoemd in het raadsbesluit.
- Zo moet uit het bedrijfsplan blijken dat het gaat om een ideële kringloopwinkel, zonder winstoogmerk.
- Er moet minimaal 30% van het (bruto)vloeroppervlak gebruikt worden voor werkplaats-activiteiten, zoals reparatie, herstel en upcycling van ingezamelde goederen voor verkoop.
- Er is inspanningsverplichting om bij te dragen aan een duurzame inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en/of onderwijs, bijvoorbeeld door het aanbieden van werkplekken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en/of stageplekken voor studenten.

Voor reeds bestaande kringloopwinkels in de gemeente Dijk en Waard geldt dat deze kringloopwinkels hun activiteiten op de huidige locatie kunnen blijven voortzetten.
De nieuwe initiatieven voor kringloopwinkels en uitbreidingen of verplaatsingen van kringloopwinkels worden aan het nieuwe beleid getoetst en krijgen alleen een vergunning als ze voldoen aan de voorwaarden.

Daarnaast geldt een zogenoemde uitsterfconstructie voor bestaande kringloopwinkels die solitair of buiten de huidige detailhandelsstructuur gevestigd zijn of niet aan bovenstaande voorwaarden voldoen. Deze kringloopwinkels kunnen hun huidige bedrijfsactiviteiten voortzetten. Als ze stoppen met hun bedrijfsactiviteit op de bestaande locatie dan kan er geen nieuwe kringloopwinkel op dezelfde locatie worden gevestigd.

2. Het beleid als addendum toe te voegen aan de reeds vastgestelde Retailvisie Dijk en Waard 2023.
Als de raad zich kan vinden in dit initiatiefvoorstel dan zal het ‘Beleid voor kringloopwinkels Dijk en Waard’ worden vastgesteld en dienen als toetsingskader, en onderdeel uitmaken van de reeds vastgestelde Retailvisie Dijk en Waard 2023.

3. Het college opdracht te geven medio 2026 het vastgestelde beleid te evalueren en de raad te informeren over de uitkomst
De raadswerkgroep heeft de maximale ruimte binnen de huidige beleidskaders opgezocht en is ervan overtuigd dat zo op een verantwoorde manier ruimte wordt gegeven aan kringloopwinkels die een essentiële maatschappelijke functie hebben door hergebruik te stimuleren, werkgelegenheid te creëren en goede doelen te ondersteunen.
Het is goed om na twee jaar te onderzoeken of het gewenste effect daadwerkelijk bereikt is.

## Kanttekeningen en risico’s

Verplichte clustering van detailhandelstructuren
Het provinciale beleid, regionale afspraken en de beleidsuitgangspunten van de Retailvisie Dijk en Waard 2023 gaan uit van het clusteren van detailhandelsstructuren. Is de extra ruimte die dit initiatiefvoorstel biedt in strijd met dit beleid?

De raadswerkgroep vindt dat de voorgestelde verruiming voor ideële kringloopwinkels past binnen de **functieaanduiding ‘detailhandel perifeer’** en derhalve niet in strijd is met vastgesteld beleid en afspraken. Er wordt namelijk, binnen strenge randvoorwaarden, beperkte detailhandel toegestaan, vergelijkbaar met de huidige ruimte binnen de huidige regels voor de functieaanduiding ‘detailhandel perifeer’.

Met deze uitzondering voor kringloopwinkels wordt alleen ruimte gecreëerd voor detailhandel op de twee bedrijventerreinen waar nu ook de perifere detailhandelsclusters geconcentreerd zijn.
De voorgestelde verruiming kan daarom ook worden gezien als lokaal maatwerk. Het toepassen van lokaal maatwerk past in het gedachtengoed van de Omgevingswet, die op 1 januari 2024 van kracht is geworden. Lokaal maatwerk is zelfs één van de uitgangpunten van de Omgevingswet.

Loslaten minimale winkeloppervlakte
Zijn er risico’s verbonden aan het loslaten van de minimale winkeloppervlakte van 500 m2 voor de vestiging van de ideële kringloopwinkels?
De werkgroep vindt dat er geen risico’s zijn verbonden aan het loslaten van de minimale winkeloppervlakte van 500 m2 omdat de gestelde randvoorwaarden voor vestiging van de ideële kringloopwinkels ongewenste effecten voorkomen.

Precedentwerking
Bestaat er als gevolg van deze verruiming een risico op precedentwerking ten aanzien van toekomstige verzoeken voor vergelijkbare uitzonderingen?
Dit risico lijkt beperkt. De voorgestelde verruiming is maatwerk met duidelijke randvoorwaarden.

## Alternatieven

Er zijn geen alternatieven die dezelfde ruimte bieden.

## Samenwerking en participatie

De raad heeft de afgelopen jaren geluisterd naar vele meningen over kringloopwinkels en de behoefte aan verruiming van het beleid. Dit initiatiefvoorstel is daar een weloverwogen antwoord op.

Na een periode van twee jaar zal het kringloopbeleid met alle betrokken partijen worden geëvalueerd om de effectiviteit en relevantie van het beleid te beoordelen. Op basis van deze evaluatie kunnen eventuele aanpassingen worden doorgevoerd.

## Financiën
De werkzaamheden passen binnen het reguliere werkpakket.
De kosten van een evaluatie zijn op voorhand niet bekend, maar lijken beperkt te zijn.

## Communicatie
Communicatie over dit initiatief zal plaatsvinden via gemeentelijke kanalen, sociale media en de raadspagina in lokale kranten om de betrokkenheid van burgers en belanghebbenden te vergroten.

## Uitvoering
Als de raad instemt met dit initiatiefvoorstel, wordt het beleid gepubliceerd.
Het vastgestelde beleid wordt als addendum toegevoegd als toetsingskader in aanvulling op de reeds vastgestelde Retailvisie Dijk en Waard 2023.
Het vastgestelde beleidskader zal op termijn ook in het omgevingsplan Dijk en Waard worden opgenomen.

## Bijlage, onderdeel van het besluit
-

## Bijlage ter informatie
Amendement 8 november 2023: Retailvisie - nieuw beleid voor kringloopwinkels en ambachtscentra